

OBSAH

Předmluva	5

KAPITOLA I.

Dějiny filosofie jako věda, její předmět, metoda a význam	7

1. Předmět dějin filosofie jako vědy	7
2. Stranickost marxistických dějin filosofie	11
3. Marxistická metoda poznání dějin filosofie a zákonitosti vývoje filosofie	15
4. Hlavní období ve vývoji filosofie	20
5. Význam dějin filosofie jako vědy	21

ČÁST PRVNÍ

DĚJINY PŘEDMARXISTICKÉ FILOSOFIE

KAPITOLA II.

Filosofie v zemích starého Východu za otrokářské epochy	25

1. Filosofie v otrokářské společnosti staré Indie	25
2. Vznik a vývoj filosofického myšlení ve staré Číně	35
3. Vznik vědeckých představ o světě ve staré Babylónii a v Egyptě	42

KAPITOLA III.

Filosofie otrokářské společnosti Řecka a Říma	47

1. Raná filosofie starořeckého Východu a Západu	49
2. Vznik protikladu dialektiky a metafyziky	54
3. Materialismus epochy rozvoje otrokářské demokracie	58
4. Sofistika jako filosofické hnutí doby vyspělých otrokářských demokracií (V.—IV. stol. před n. l.)	61
5. Boj materialismu a idealismu v době krize aténské otrokářské společnosti	63
6. Filosofie období helénismu	81
7. Filosofie otrokářské společnosti ve starém Římě	85

KAPITOLA IV.

Filosofie feudální epochy	90

I. Filosofické a sociologické myšlení v zemích Východu	90
1. Boj materialismu s idealismem za epochy feudalismu v Číně	90
2. Filosofické myšlení Indie	96

3. Filosofické myšlení v Japonsku	98
4. Filosofické myšlení v Byzanci	100
5. Filosofické myšlení v Íránu	101
6. Filosofie v arabských zemích	103
7. Filosofické myšlení národů Zakavkazska a Střední Asie	107
II. <i>Filosofické myšlení v zemích Západní Evropy</i>	114
III. <i>Filosofické myšlení v Rusku v IX. až XVII. století</i>	130

KAPITOLA V.

Filosofie v západoevropských zemích v období přechodu od feudalismu ke kapitalismu (XV.—začátek XVIII. stol.)	145

KAPITOLA VI.

Vývoj buržoazní filosofie v západní Evropě v období buržoazních revolucí (od konce XVI. do konce XVIII. stol.)	167

1. Zakladatelé buržoazní filosofie. F. Bacon a R. Descartes 167
2. Filosofie v Anglii koncem XVII. a v XVIII. stol. Berkeleyův subjektivní idealismus a Humův agnosticismus 194
3. Filosofie v Německu v XVII. stol. Leibnizův objektivní idealismus 202
4. Francouzské osvícenství XVIII. století 207
5. Německé osvícenství 211
6. Francouzský materialismus XVIII. století 213

KAPITOLA VII.

Vývoj filosofického myšlení v Rusku v období panství feudalismu a vzniku buržoazních vztahů (od konce XVII. do začátku druhé třetiny XIX. století)	227

1. Filosofické myšlení v Rusku na konci XVII. a v první polovině XVIII. století 227
2. Materialismus M. V. Lomonosova 231
3. Filosofické a sociologické názory osvícenců v Rusku XVIII. století 236
4. Filosofické názory A. N. Radiščeva 241
5. Filosofické a sociologické názory děkabristů 246

*KAPITOLA VIII.

Klasická německá filosofie. Kantova, Fichtova, Schellingova a Hegelova idealistická filosofie	254

1. Historické kořeny německé klasické filosofie 254
2. „Kritická filosofie“ I. Kanta 259
3. Fichtův subjektivní idealismus 271
4. Schellingův objektivní idealismus 277
5. Hegelův dialektický idealismus 281

KAPITOLA IX.

Klasická německá filosofie. Antropologický materialismus L. Feuerbacha

305

KAPITOLA X.

Revolučně demokratická filosofie v Rusku a v jiných zemích v období krize feudálního řádu a přechodu ke kapitalismu (XIX. stol.) 326

1. Filosofie ruských revolučních demokratů a jejich boj proti idealismu 326
2. Filosofické a sociologické myšlení národů SSSR v XIX. stol. 375
3. Filosofické a sociologické myšlení východoevropských národů v XIX. století 388
4. Revolučně demokratičtí myslitelé v Číně XIX. století. Sunjatsen 400

KAPITOLA XI.

Začátek rozkladu buržoazní filosofie 404

KAPITOLA XII.

Vývoj filosofických idejí v přírodovědě XIX. století 418

ČÁST DRUHÁ

DĚJINY MARXISTICKO-LENINSKÉ FILOSOFIE A JEJÍHO BOJE PROTI BURŽOAZNÍ FILOSOFII

KAPITOLA XIII.

Vznik dialektického a historického materialismu — revoluce ve filosofii 439

1. Historické kořeny a teoretické zdroje marxismu 439
2. Formování Marxových a Engelsových filosofických názorů 445

KAPITOLA XIV.

Rozvinutí dialektického a historického materialismu Marxem a Engelsem v období od revoluce 1848 do Pařížské komuny 463

1. Historické podmínky vývoje marxismu v letech 1848—1871 463
2. Nejdůležitější sociologické ideje zobecňující zkušenost revolucí r. 1848 465
3. Rozvoj dialektického materialismu v ekonomických pracích K. Marxe v 50.—60. letech 467
4. Další vývoj historického materialismu 478

KAPITOLA XV.

Rozvinutí dialektického a historického materialismu Marxem a Engelsem po Pařížské komuně	486
1. Rozvinutí dialektického materialismu v Engelsových pracích Anti-Dühring, Ludvík Feuerbach... aj.	488
2. Filosofické zobecnění přírodovědeckých objevů v dílech Marxe a Engelse	498
3. Další rozvinutí a konkretizace historického materialismu v díle Marxe a Engelse	512

KAPITOLA XVI.

Šíření a vývoj idejí marxistické filosofie v západoevropských zemích v poslední čtvrtině XIX. a počátkem XX. století	522

KAPITOLA XVII.

Rozšíření marxistické filosofie v Rusku v 80. a 90. letech XIX. stol. G. V. Plechanov	539
1. Historické předpoklady rozšíření marxistické filosofie v Rusku	539
2. Plechanovův boj proti filosofickým a sociologickým teoriím nacionalitv. Uplatnění filosofických idejí vědeckého socialismu na společenský život Ruska	541
3. Plechanovův boj za vědecký materialistický světový názor proti revizionismu v ruském a mezinárodním dělnickém hnutí	544
4. Plechanovovy práce o otázkách historického materialismu, estetiky a dějin filosofie	553

KAPITOLA XVIII.

Buržoazní filosofie v západoevropských zemích v druhé polovině XIX. století	561
1. Vyvrcholení první formy pozitivismu. H. Spencer	562
2. Machismus	567
3. Novokantovství	574
4. „Filosofie života“. F. Nietzsche	581

KAPITOLA XIX.

Idealistická filosofie v Rusku v druhé polovině XIX. a na počátku XX. století	589

KAPITOLA XX.

Počátek leninské etapy marxistické filosofie. Rozvinutí dialektického a historického materialismu v údobí před první ruskou revolucí 607

1. Historické podmínky vzniku leninismu 607
2. Tvůrčí charakter marxistické filosofie. Rozvinutí marxistické filosofie V. I. Leninem a jeho spolubojovníky 609
3. Podstata leninské etapy vývoje marxistické filosofie 612
4. Leninova kritika narodnické filosofie a sociologie. Problémy historického materialismu a dialektické metody 614
5. Leninovo rozvinutí marxistické filosofie v boji proti „legálnímu marxismu“, bernsteinismu, „ekonomismu“ a menševismu 622
6. Leninův přínos do marxistické teorie revoluce 626

KAPITOLA XXI.

Rozvinutí dialektického a historického materialismu V. I. Leninem a jeho spolupracovníky v údobí od první ruské revoluce do Velké říjnové socialistické revoluce (r. 1907—1917) 630

1. Materialismus a empiriokriticismus a Leninova úloha při rozpracování marxistické teorie poznání 631
2. Filosofické zobecnění přírodovědeckých objevů v Leninově práci Materialismus a empiriokriticismus 641
3. Rozvinutí dialektického materialismu v Leninových pracích z let 1910—1917 648
4. Leninovo rozvinutí historického materialismu 657

KAPITOLA XXII.

Rozvoj dialektického a historického materialismu v období přechodu od kapitalismu k socialismu v SSSR a v období všeobecné krize světové kapitalistické soustavy (léta 1917—1936) 665

1. Podíl V. I. Lenina, jeho spolupracovníků a žáků na rozvinutí dialektického a historického materialismu v období přechodu SSSR od kapitalismu k socialismu 665
2. Marxistická filosofie v ostatních zemích v období všeobecné krize kapitalismu 685

KAPITOLA XXIII.

Vývoj marxisticko-leninské filosofie v SSSR za období budování socialismu a přechodu ke komunismu, během II. světové války, během přeměny socialismu ve světovou soustavu a během prohloubení krize kapitalistické soustavy (léta 1936—1961) 697

1. Marxisticko-leninská filosofie v SSSR v předvečer II. světové války, během války a v poválečném období (1936—1953)	699
2. Vývoj filosofického myšlení v SSSR po roce 1953. Kritika kultu Staliny osobnosti a jeho následků ve filosofii	705
3. Tvůrčí rozvoj marxisticko-leninského učení v SSSR — teoretické zdůvodnění rozvinutého budování komunismu (od XX. sjezdu KSSS)	711
4. Marxisticko-leninská filosofie v zemích lidové demokracie	738
5. Otázky společenského vývoje a kritika buržoazní ideologie v pracích marxistů kapitalistických zemí	749
6. Marxistické myšlení v ideologii současného národně osvobozeneckého hnutí	753
7. Programové dokumenty světového komunistického hnutí a jejich úloha při dalším vývoji marxisticko-leninské teorie. Mezinárodní ideově teoretický a politický význam Programu KSSS	754

KAPITOLA XXIV.

Současná idealistická filosofie v zemích západní Evropy a Ameriky	767
1. Iracionalistický směr. Intuitivismus H. Bergsona	768
2. Pragmatismus	776
3. Fenomenologie	784
4. Existencialismus	789
5. Neopozitivismus	798
6. Náboženská filosofie. <u>Neotomismus</u>	808

KAPITOLA XXV.

Vývoj filosofických idejí v přírodovědě XX. století	816
Závěr	833
Doslov k českému vydání	846
Literatura k dalšímu studiu vývoje marxisticko-leninské filosofie v posledním období	852
Jmenný rejstřík	855